

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

172

Vragen van de leden **Van der Staaij** (SGP), **Voordewind** (ChristenUnie), **Van Bommel** (SP), **Bontes** (Groep Bontes/Van Klaveren), **Ten Broeke** (VVD), **Servaes** (PvdA), **Knops** (CDA) en **Sjoerdsma** (D66) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het uitoefenen van internationale druk op Noord-Korea* (ingezonden 7 september 2016).

Antwoord van Minister **Koenders** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 11 oktober 2016)

Vraag 1

Kent u het bericht «Noord-Korea vuurt drie raketten af tijdens G20-top China»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe duidt u de achtergronden van deze raketlanceringen, de achterliggende motieven en de doelen die de verantwoordelijken hopen te bereiken? Hoe verhouden deze acties zich tot de regelmatige nucleaire proeven in het land?

Antwoord 2

De raketlanceringen van 5 september jl. passen binnen een serie van lanceringen in de afgelopen twee jaar. Dit betreffen zowel raketlanceringen van operationele ballistische raketten als ballistische raketten die nog in ontwikkeling zijn. Tevens maakt Noord-Korea vorderingen om raketten te lanceren vanaf onderzeeboten. Nederland acht zowel de operationele als de nog in ontwikkeling zijnde ballistische raketten in principe in staat om een nucleaire lading over te kunnen brengen. Noord-Korea werkt intensief aan de ontwikkeling van een dergelijke nucleaire lading omwille van een inzetbare nucleaire capaciteit. Het maximale bereik van de operationele ballistische raketten wordt geschat op 1.300 km. Daarnaast ontwikkelt Noord-Korea ballistische raketten met een bereik groter dan 1.300 km., waarbij het

¹ «Noord-Korea vuurt drie raketten af tijdens G20-top China,» De Volkskrant, 5 september 2016: www.volkskrant.nl/buitenland/noord-korea-vuurt-drie-raketten-af-tijdens-g20-top-china~a4370566/

maximale bereik wordt geschat in de intercontinentale klasse (groter dan 5.500 km.).

Vraag 3

Hoe ziet u de invloed van de Noord-Koreaanse raketlanceringen en kernproeven op de huidige regionale (geo)politieke verhoudingen en stabiliteit tussen Noord-Korea enerzijds en China, Rusland, Japan, de Verenigde Staten en andere regionale machten anderzijds?

Antwoord 3

Het kabinet maakt zich grote zorgen over de gevolgen van raketlanceringen en kernproeven op de regionale stabiliteit en over de flagrante schending van VN-Veiligheidsraad-resoluties. Hiermee isoleert het regime in Pyongyang zich nog verder. Nederland heeft deze zorgen bij herhaling uitgesproken en de activiteiten van Noord-Korea veroordeeld, ook via de Europese Unie en het *Non-proliferation and Disarmament Initiative* (NPTI). Eveneens benadrukt Nederland in dit verband het belang van de inwerkingtreding van het kernstopverdrag (Comprehensive Nuclear Test Ban Treaty (CTBT)). Het kabinet deed dit bijvoorbeeld tijdens de Group of Friends bijeenkomst van het CTBT op 21 september jongstleden, waarbij het ook de Noord-Koreaanse kernproef veroordeelde. China, Rusland, Japan, de Verenigde Staten en Zuid-Korea hebben net als Nederland bij herhaling hun zorgen uitgesproken over eerdergenoemde activiteiten van Noord-Korea. De Chinese regering sprak van schendingen van internationale afspraken en riep op via diplomatieke kanalen een oplossing te zoeken. Japan, Zuid-Korea en de Verenigde Staten hebben zich in sterkere bewoordingen uitgedrukt en zouden graag een krachtige reactie van de internationale gemeenschap zien.

Vraag 4 en 5

Welke mogelijkheden biedt volgens u het diplomatieke overleg tussen genoemde landen, onder meer in G20-verband, om de misstanden in Noord-Korea aan de kaak te stellen, niet alleen op het gebied van (nucleaire) veiligheid, maar ook wat betreft de grove en grootschalige mensenrechtenschendingen in Noord-Korea? Welke mogelijkheden zijn er voor de Nederlandse regering om positief betrokken te zijn bij dit diplomatieke proces, bijvoorbeeld via onderzoek, het benoemen van misstanden in internationale gremia, of het helpen faciliteren van internationaal overleg? Wat heeft u gedaan, wat doet u, en wat gaat u doen om bilateraal, maar ook in internationale gremia als de Europese Unie en de Verenigde Naties, bij de Chinese overheid aan te dringen op het uitoefenen van effectieve druk op de Noord-Koreaanse overheid met het oog op de regionale en internationale vrede en veiligheid, maar tevens met betrekking tot de afschuwelijke mensenrechtensituatie in het land?

Antwoord 4 en 5

Noord-Korea heeft meermaals VNVR-resoluties overtreden door het houden van kernproeven en rakettesten en wordt daar door Nederland in bilateraal en multilateraal verband op aangesproken. Nederland is via de VN en de EU betrokken bij internationaal overleg om Noord-Korea zijn eerdergenoemde activiteiten te laten staken en terug te keren naar de onderhandelingstafel. De VN geniet hierbij de voorkeur boven de EU vanwege de mondiale reikwijdte van de VN.

Nederland zet zich in internationaal verband in voor een strikte en nauwgezette naleving en uitvoering van de geldende sanctiemaatregelen. Een constructieve rol van de regionale grootmachten en omliggende landen is hierbij essentieel.

Ook via het Internationaal Atoomenergie Agentschap (IAEA) zet Nederland zich in. Op 30 september jongstleden namen de lidstaten een resolutie aan die Noord-Korea oproept zijn nucleaire installaties opnieuw onder safeguards te stellen, om zeker te zijn dat de nucleaire activiteiten enkel een vreedzaam doel hebben.

Het kabinet is eveneens zeer bezorgd over de systematiek en ernst van de mensenrechtenschendingen van het Noord-Koreaanse regime. Nederland zal – net als in afgelopen jaren – zowel bilateraal als in relevante internationale fora aandacht blijven vragen voor mensenrechtenschendingen. Tijdens de 71ste AVVN zal Nederland zich wederom hardmaken voor een stevige

resolutie over de mensenrechtensituatie in Noord-Korea die de EU samen met Japan indient. Het kabinet zal zich daarbij in het bijzonder inzetten voor het ter verantwoording roepen van mensenrechtenschenders en de aanpak van dwangarbeid.

Voorts ondersteunde Nederland afgelopen jaar diverse projecten specifiek gericht op de verbetering van de mensenrechtensituatie in Noord-Korea. Nederland zal dat in de toekomst blijven doen. Zo werd afgelopen jaar o.m. een project ondersteund dat de politieke-gevangenenkampen in Noord-Korea opnieuw in kaart bracht, als ook een vertaling van het jaarlijkse rapport over godsdienstvrijheid in Noord-Korea.

Vraag 6

In hoeverre, en hoe, bereiden Nederland en de internationale gemeenschap zich voor op een scenario waarbij de Noord-Koreaanse overheid de greep op het land verliest en het land in zorgelijke mate destabiliseert? Wat is dan de strategie?

Antwoord 6

Er zijn geen concrete aanwijzingen dat de Noord-Koreaanse overheid de grip op het land verliest. Niettemin volgt het kabinet de ontwikkelingen in Noord-Korea nauwgezet en voert het hierover bilateraal en in relevante internationale fora overleg. Het doel van de inspanningen van de internationale gemeenschap blijft een Noord-Koreaanse overheid die zich houdt aan de internationale verplichtingen en een constructieve bijdrage levert aan de stabiliteit in de regio.